

Žena, která žila za oceánem

ZDENA ADAMOVÁ-KLAPKA

motto

SKUTEČNÉ PŘÍBĚHY

Žena, která žila za oceánem

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.motto.cz
www.albatrosmedia.cz

motto

Zdena Adamová-Klapka
Žena, která žila za oceánem – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2019

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA**

*Žena,
která žila
za oceánem*

ZDENA ADAMOVÁ-KLAPKA

Praha 2019

OBSAH

Poděkování	5
O čem?	7
1 / Křik až řev.....	9
2 / Výlety jinam	26
3 / Jak se stane, že už není dětství.....	48
4 / Divadlo, divadlo, řekni mi kdo.....	71
5 / Jiná země, jiné mravy	106
6 / Amerika je veliká... A není to East Boston.....	125
7 / O krok dál	148
8 / Žij svobodně, nebo zemři	164
9 / Rosteme do neznáma, za hory, za Dolly	179
10 / Nová rodina, nová škola	190
11 / Lásky a nenávisti, štěstí, zloba, závisť.....	210
12 / Kde domov můj.....	232
13 / Zázraky se dějí.....	248

PODĚKOVÁNÍ

Každý z nás má svůj příběh a tohle je ten můj. A tak bych chtěla na tomto místě poděkovat všem přátelům, kteří mi pomohli vzpamatovat se, především Anně a Borisovi v USA za to, že mi dali nový domov plný lásky a trpělivosti, Cindy, Dane a Robovi za neskutečně loajální třicetileté přátelství, a za podporu, které se mi dostalo od mých studentů a jejich rodin. Své díky posílám i do Kanady přítelkyni Lidušce, která mě dlouhá léta nutila a pošťuchovala k tomu, abych psala.

V Praze patří můj neskonaleý dík přítelkyni Romaně za trpělivé směřování mých kroků, pumpování odvahy do hroutící se trosky a vždy pohotově nastavené rameno ve chvílích typicky ženských propadů do zoufalství, naštěstí rameno silné a propady jen (doufám) krátkodobé. Věděla, že čas je spolehlivý lékař, a přinutila mě brát jeho medicínu. Seznam by byl dlouhý a jsem moc šťastná, že jsem ve své rodné zemi našla tolik báječných přátel.

Ráda bych poděkovala celé redakci nakladatelství Motto za to, že mi umožnila zrealizovat a vydat mou knihu.

A samozřejmě mé rodině.

O ČEM?

Kdysi se říkávalo těm, kteří věděli všechno nejlíp: „Neraď, není ti šedesát a nebyl jsi v Rusku.“

Šedesát mi už bylo, ale v Rusku jsem nebyla. Zato jsem prožila dvacet osm let v Čechách, třicet šest let ve Spojených státech a teď už dva roky cestuju oběma směry. Nevím, jestli se to bez toho Ruska počítá, ale pro jistotu nebudu radit, jen vyprávět.

Všichni, s nimiž se v mém příběhu setkáte, jsou souhrnem charakterů více lidí, které jsem potkala, proto jsem změnila jména a názvy uměleckých seskupení, v nichž jsem působila. Takže kdyby se náhodou někdo poznal, ať se nerozčiluje, nejede v tom sám. Na děvče z Vyšehradu jsem toho viděla poměrně dost, byla to legrace, ale někdy taky vůbec ne. Mám smůlu, protože si pamatuju zážitky, události a co kdo kdy řekl velmi podrobně, a když začnu vzpomínat, připadám si jako dvojnásob stará vlastní babička. Ale kromě té smůly mám štěstí. Nepamatuju si data, letopočty a velká jména. Čas je relativní a velkých jmen, která stojí za zapamatování, není tak moc. Tak jakápak skleróza! A hned se cítím o třicet let líp.

KŘIK AŽ ŘEV

Děšť šuměl sotva slyšitelně za pečlivě zavřeným oknem, přestože venku se z nebe valily proudy vody jako v tropech. Praha byla šedivá a neslyšela, co se děje u nás doma. Okna byla dvojitá a těsnila. Seděla jsem u piana a hrála stupnici, ale kdyby se mě táta náhodou zeptal jakou, nevěděla bych. Představovala jsem si, jak hraju a zpívám pro celou třídu, jak mě všichni nábožně poslouchají a zkouší zpívat se mnou.

Hlasité klení, rána jako z děla a nakonec řev raněného býka s prasknutím dveří mne vytrhly ze snění. Když jsem se narodila, řvala jsem prý neobyčejně silným hlasem. Očividně jsem to zdělila po tatínkovi. Ale děda říkal, že to byla nechuť narodit se do komunismu, a mamčininy kamarádky sudičky z toho usoudily, že budu operní pěvkyně. Také zazněla hláška, že bych mohla být klavíristka nebo zlodějka vzhledem k prstům u novorozence neobyčejně dlouhým. Navzdory populárnímu heslu *Kdo nekra-de, okrádá rodinu*, rodiče raději zvolili hudbu.

Začala jsem hrát, ještě mi nebylo pět, a už nevím proč, ale vyžádala jsem si piano a zbožňovala svou báječnou, tichou paní učitelku Zoju i její obrovský klavír. Milovala

jsem také svoje pianino, které tatínek zakoupil za peníze utržené prodejem motorky se sajdkárou, v níž maminka nechtěla jezdit. Přestože na pianinu stál natažený budík, který drnčel nemilosrdně vždy až po hodině (což bylo povolení, že toho můžu nechat), většinou jsem hrála dál. Seděla jsem u piana a byl ode mě pokoj, naši ani nemuseli zapnout televizi. Dnes se děti vrhají bez pobízení k počítačovým hrám a já nevím, zda jsem se vrhala k pianu sama od sebe nebo abych unikla rodičovskému křiku a hádkám. Zasluhou toho jsem si již v útlém věku vypěstovala slušnou techniku, moje milovaná paní učitelka mě chválila a říkala, že mám talent. Nevěděla jsem sice, co to je, ale ona by mi určitě nic ošklivého neřekla. Od piana jsem se většinou skulila k lavici s víkem, pod kterým byla ukryta moje zoologická zahrada. Pannu jsem měla jen jednu. Hrála jsem si víc se zvířátky, stavěla jim vesničky, džungle, cestovala dřevěným letadlem od dědy po celém světě, vařila jsem jim a také jsem byla jejich osobní lékařkou. Kromě nich byly v lavici barvičky, blok, pár knížek, a tak moji svěřenci chodili do školy a já je pečlivě vzdělávala. Střídala jsem se i v roli rodičů, chvíli máma, chvíli táta, protože obojí je třeba.

„Aničko, pojď to sebrat!“ ozvala se z kuchyně maminka potom, co táta vyletěl z bytu jako tornádo.

Složila jsem noty a přemýšlela, co to asi bylo za ránu a co budu sbírat.

„Ančo, ty neslyšíš?“

„Už letím!“ zařvala jsem tatínkovým stylem a hnala se do kuchyně, kde se válelo na zemi šuple, které můj cholerický otec vytrhl z kredence, protože ho nemohl

otevřít. Mrštil s ním tak, že se jeho obsah rozlétl po celé kuchyni.

„Cvok...“, pronesla maminka v klidu. Sedla jsem si na bobek. V naší malé, zářivkou osvětlené kuchyni s oknem do světlíku jsem se snažila posbírat od mycího stolu až po kredenc všechno to, co se nerozbilo, i to, co už nikdy nikdo neopraví. Jako třeba babiččiny brýle.

Mycí stůl byl podle mého názoru úžasný vynález. Pod pracovní stolní deskou bylo obrovské šuple, které ukrývalo dva škopky. Do jednoho se nalila horká voda na nádobí, někdy případně na mě (to když měl tatínek přes vanu prkno a koupelnu proměnil ve fotolaboratoř), a do druhého se odkládalo to, co už bylo čisté. Po použití se škopek vyjmul, špinavá voda vylila do záchodu a šuple se zasunulo zpět. Proti dnešním myčkám úžasně zajímavá věc, z níž vycházely věci čisté, bez nehorázné spotřeby elektřiny a vody, bez nadbytečných chemikálií, a nerozbité. Délka umývání závisela na rychlosti vašich rukou. Pak se škopky vytřely hadrem a nemusely se prohánět dalším cyklem, který by je s velkým humbukem a vřískající reklamou vyčistil do bezvědomí.

Vyštourala jsem pilníček na nehty, který se zasekl za nohou mycího stolu. Bylo mi osm a zcela vážně jsem přemýšlela o tom, že sňatek mých rodičů byl patrně omyl. Tatínek s maminkou se hádali, tatínek řval a maminka syčela potichu jako had. Když toho měla dost, tak zavelela a dupla. Vzápětí se vodili za ruce, objímali se a posílali mě k babičce a dědovi. Teprve mnohem později mi došlo,

jak velice se milovali. Byli svým vztahem tak zaujati, že se mou osobou příliš nezabývali. Slunečno bylo pro mě doma zřídka, ale naštěstí jsem měla dva páry úžasných prarodičů.

Sbírala jsem obsah zdevastovaného šuplíku a uvažovala, že se vlastně mám docela dobře. Kamarád Jirka, který bydlel přes ulici, měl tátu ožralu a ten každý večer, když přišel z hospody, mlátil jej i jeho maminku, navíc řval sprostá slova, která můj táta nikdy neřikal, jen maminka mi občas jednu lupla, když jsem za něco mohla. Snažila jsem se, abych za nic nemohla, jenom mi to někdy nevyšlo. Druhý kamarád, Vlastimil, jednou svého ožralého tátu kopl do holeně, když chtěl mlátit jeho mamku. Ale Vlastík je o dost starší, a tak se mu to povedlo a pak utekl. Naše maminky byly kamarádky a my chodili s klukama sáňkovat a slibovali si, že jednou založíme kapelu.

„Prosím tě, už to máš, nebo to budeš sbírat celý den?“ přerušila maminka moje myšlenky. „Dojdi s odpadkami a zastav se u babičky. Připomeň jí, aby mi koupila Niveu a vajíčka, než k nám půjde.“

Bydleli jsme v pátém patře bez výtahu, seběhla jsem ze schodů do nebe, vyhodila odpadky a utíkala do kopce naší ulicí až k vyšehradskému tunelu. Prolétla jsem ho kosmickou rychlostí, protože jsem se tam bála, a za chvíli jsem stála na hradbách. Dívala jsem se na Prahu a slunce nad Vltavou. Celý park byl divoký, zarostlý křovinami, tajuplný jako jeho historie. Vyšplhala jsem na skálu, prolezla křovím ke zříceninám tam, kde stával Libušin hrad, usadila se na své obvyklé místočko, zavřela oči a už tu byli.

Rytíři na koních, dámy v dlouhých šatech s dlouhými vlasy. Všichni byli zaprášení a trochu v mlze. Zdálo se, že šeptají. Tlumený zvuk z pohádky. Nerozuměla jsem, co povídají. Slunce se schovalo za mrak a všechno se to rozplynulo. Škoda.

Milovala jsem Vyšehrad a tenhle svůj tajný rituál. Byl tu klid, zeleno a krásně. Příběh kněžny Libuše mne fascinoval, slyšela jsem ho v mnoha verzích, záleželo na tom, kdo byl vypravěčem. Názor na tajuplnou kněžnu byl jiný v podání mých židovských dědečků, katolických babiček, tatínek svou pohádku o Libuši měnil podle toho, jaká byla doba a byl-li, či nebyl-li ve straně. V mamčině vyprávění byla úžasná kněžna Libuše krásnou princeznou, která předpovídala budoucnost a říkala lidem, že ženské nemohou vládnout bez mužských a naopak. Na vyšehradském hřbitově jsem navštěvovala pravidelně oblíbené hrobky, a vůbec mi to nepřišlo smutné. Chodila jsem si sem psát básničky a pohádky, vznikala tam většina domácích úkolů a slohových prací. Sedávala jsem na hrobě, kde byla pohřbená paní Anna Trnková, rozená Tichá. U jejího jména bylo napsáno *Vzorná žena a nezapomenutelná maminka*. Přála jsem si, abych ten nápis měla jednou na svém hrobě já, a slibovala jsem si, že budu úúúplně jiná než moje maminka.

V parku jsem záviděla dětem, které měly brášku nebo sestřičku, všichni si měli s kým hrát a povídat. Bohužel jsem se dozvěděla, že jsem byla velké a tlusté mimino, zničila jsem mamince figuru, a tím pádem není šance na to, že by si přivádění dalšího potomka na svět chtěla zopakovat. Maminka navíc, darujíc mi život, nesmírně trpěla.

Potom již trpěla stále, bylo to v její povaze, a tak se tatínek staral, aby nemusela nikdy pracovat a měla se dobře. Vyrývala jsem si do paměti, že až budu velká, tak nebudu trpět a budu pořád silná a zdravá.

Maminka byla nádherná. Smaragdové oči a mahagonové vlasy s porcelánovou pletí a štíhlým pasem z ní vytvořily to, kvůli čemu muži dělají totální nesmysly, chtějí nasadit život a umírat.

Já jsem se bohužel potatila. Tatínek byl fešák a všichni říkali, že je celý Elvis Presley. To je prima, když je člověk chlap, ale to nebyl můj případ a to tatínka celý život mrzelo.

Babička s dědou byli rádi, že jsem holka, babička mi česala copy a děda mě naučil spoustu klukovin. Bydleli hned za rohem v sousední ulici, a tak jsem proletěla tunelem zpět a zazvonila na jejich dveře.

„Co decháš jak čtyři? Zase jsi byla nahoře, vid’?“ pošepтал mi děda. Věděl, že přes zákaz rodičů na Vyšehrad chodím, ale nikdy to na mě nevyzradil.

„Babi, máš koupit mámě Niveu a vajíčka, až půjdeš nahoru...“, zavřískala jsem.

„Co takhle hodinky s vodotryskem, to by nechtěla?“ mračil se děda. Ale babička vzala kabelku a zavelela:

„Obout... Oba dva a jdeme.“

Poskakovala jsem celou cestu kolem nich a děda mě učil pískat na prsty před obchodem, než babička nakoupila. K tatínkově nelibosti u nás babička s dědou byli každý den, anebo já byla u nich, s čímž souhlasil.

Moje jméno Anna Zemanová jsem vždy považovala za příliš obyčejné, a tak jsem dědu zbožňovala ještě víc,

protože se jmenoval Augustýn Kvoch. Žádného jiného Augustýna jsem ve svém životě nepoznala, a tak jsem na dědu byla moc pyšná. Přišel do Prahy se svým bratrem Karlem jako mladík před druhou světovou válkou z Vídně a česky mluvil moc pěkně.

„Aničko, podej mi ten kudla!“

„Dědo, tu kudlu se říká.“

„No jo, tak mi podej tu nůž, ať můžu podříznout ten pták, píská dneska, jak když se zbláznil, a kazí to těm vostatním, jsem z toho hluchej.“

Děda totiž slyšel písničku *Já mám sedm kanárů* a asi to bylo to první, co slyšel česky. Udělalo to na něho takový dojem, že si je opravdu pořídil. To, že kanár zpívá, jen když je sám, tak to je lež. Těchto sedm zpívalo tak, že by jim sedm statečných závidělo. Kromě kanárů měli babička Boženka a děda Augustýn také kocoura, želvu a křečka. Měli se rádi, nikdy nekřičeli, byla u nich legrace a měli rádi mě, a tak mi vůbec nevadilo, že u nich skleničky nebyly zrovna průhledně čisté.

Rodiče mého tatínka k nám chodili jen zřídkakdy a mluvil se o nich jako o Zemanových. Děda byl přísný, hovořil čtyřmi jazyky, učil mě hrát šachy, býval v ruských legiích a byl přítelem pana prezidenta Masaryka, od kterého dostal vyznamenání za statečnost, vechtrácký domek v Roztokách a později krásný byt v Praze. Babička byla lektorkou na dívčí škole a vyučovala ruční práce a etiketu. Oba byli vždy sterilně čistě oblečení, vymydlení a měli šlechtické vystupování.

To bylo zvláštní, protože v jejich žilách žádná modrá šlechtická krev nekolovala, naopak to byla krev farmářská a řemeslnická. Když děda mluvil o panu prezidentu Masarykovi, vždy říkal, že se choval jako pravý šlechtic, ale byl z prostého rodu, miloval střídmost, prostotu a pravdu. Proti tomu děda Augustýn se svou domácností špinavých skleniček a hromadou zvířat byl synem rabínovy dcery, jejíž rodina patřila k vídeňské šlechtě. Oba moji dědové byli židé a obě mé babičky křesťanky katoličky, leč přes tuto podobnost k sobě tyhle dva páry úžasných lidí nikdy nenašly cestu a často létaly jiskry z ostří jejich jazyků, když se náhodou rodina u nás sešla a dala do diskuze. Pokud se k tomu přidal tatínek, který se po válce stal z mladistvého nadšení komunistou a budoval Prahu v akci Z (za Prahu krásnější), zavírala jsem dveře a utíkala hrát na piano hodně nahlas, abych ty bouřlivé přestřelky neslyšela.

Přísahala jsem sama sobě, že až budu velká, tak se v mojí rodině nebude křičet a hádat, a že budu mít tři děti, které budu hýčkat a milovat a udělám pro ně všechno na světě, jen aby byly šťastné. A budu mít krásný čistý dům a skleničky, spoustu zvířat a zahradu, muže, kterého budu obskakovat, budu mu žehlit košile, ve všem pomáhat, tvrdě pracovat a budu a budu a budu... Stupnice se zrychlovaly a byly čím dál hlasitější, takže jsem po chvíli byla odvelena většinou na cestu se džbánem do hospody pro pivo. K Zemanům jsem jezdila pouze v doprovodu tatínka přes celou Prahu do Libně a pouze čtyřikrát ročně. Na Vánoce, Velikonoce, dědův svátek a babiččiny narozeniny. Na dědův svátek se slavilo trochu víc, protože

děda byl Josef, a tak padla většinou celá lahev pampeliškového nebo bezinkového vína, které s babičkou vyráběli. Babička měla vždy nádhernou paličkovanou zástěru, vyleštěné korkové lino, žádná zvířata, spoustu kytek v květináčích, ve vázách a za okny, napečeno, navařeno, na kredenci sklenice vína a zavařenin. Hlavu jí obtáčel dlouhý bílý cop, byla voňavá a vymydlená a pomlouvala mou maminku.

„Růžo, když mu ta líná ušmudlaná krasavice vyhovuje, tak se do toho nepleť! Vzal si ji on, ne my.“

Maminka nebyla u Zemanů populární. Tatínek se vždy nacpal k prasknutí, dal si s dědou sklenku, potom se s babičkou pohádal, děda mu vynadal a jeli jsme domů, kde se tatínek pohádal s maminkou. No a já pro jistotu mydlila stupnice a etudy, co nejhlasitěji to šlo.

„To dítě je zlatý, hraje jak divá, tu pracovitost po tobě definitivně nemá! Škoda že není kluk!“ vykřikoval tatínek burácivě. „Nech už to piano a sypej do koupelny!“ zařval, až se Vyšehrad zatřásl.

Když začalo udobřování a hlasy rodičů nabraly tichý a cukrový tón, měla jsem už většinou vyčištěné zuby, na sobě noční košili a chystala se do Hajan. Hajany byly krásná vesnice uprostřed lesů. Jenomže odjezd nebyl vždycky příjemný.

Bála jsem se stínu, který vytvářel skleněný šestiramenný lustr. Vypadal jako chobotnice, blížil se ke mně a v uších mi začalo tikat. Ach jo... Tikání začalo mít ozvěnu. Byl tu sen.

Scházela jsem z Vyšehradu a ve zdi byl vchod do jeskyně. Vešla jsem do ní.

Písek, do něhož jsem zapadla až po ramena. Nemohla jsem se pohnout. Strach... Tik tak... Tik tak, zněl můj tep v uších... Strašlivá úzkost. Z hloubky jeskyně vycházely lvice. Byly krásné, tiché, dívaly se na mě maminčinýma smaragdovými očima. Chvilku jsem si přála být jednou z nich. Chodily v kruhu kolem mě. Tikání s ozvěnou sílilo. Lvice se přibližovaly, slyšela a cítila jsem jejich dech. Když už to nešlo vydržet, chtěla jsem vykřiknout. Nešlo to. Najednou mě někdo popadl zezadu za ramena a vytáhl z písku. Byla to babička a já se vzbudila.

Propocená noční košilka a obličej mokrý od slz. Babička tam nebyla, jen tma a sotva viditelný stín lustru. Tenhle hrozný sen se mi často opakoval. Naprosto stejně. Vždy, když začalo tikání v uších, strašně jsem se bála, věděla jsem, co přijde, ale nevěděla jsem, zda přijde babička. Strach a nejistota.

Do školy jsem chodila ráda, horší to bylo s návratem domů. Rodiče očekávali se samozřejmostí, že budu nejlepší ve třídě, a vštěpovali mi do hlavy, že na světě je blbejch dost, tak nemusím být jedna z nich. Tatínek mě pravidelně ujišťoval, že to, že jsem ženská, se bohužel nedá změnit (kdyby chudák věděl, co je dnes všechno možné...), a proto musím dřít ve škole jako ďas, abych překonala nedostatek mozkových buněk, což je jev vyskytující se pouze u holek, kluci s tím starosti nemají.

Jednoho večera jsem se dívala z okna na stráň, která patřila dědovi, než mu ji komunisti sebrali společně se zlatnickou továrnou, kde ho poté nechali dělat mistra.

Hleděla jsem do voňavých a rozkvetlých stromů. Bylo příjemné koukat se na ně z výšky našeho okna v posledním patře. Měla jsem pocit, že jim mohu vládnout a vyprávět všechny hloupé holčičí pocity. Stromy mi na oplátku povídaly svoje moudrosti a nechaly ptáky, aby pro mne zpívali.

Učila jsem se jim odpovídat. Čím víc se blížil večer, tím silněji a zajímavěji zpívali, koruny stromů se hemžily a třepaly lístky, jak se ptačí rodiny ukládaly ke spánku...

Tatínek se vrátil domů po celodenní dřině, kdy s vysvědčením ze dvou vysokých škol rozvážel společně se svým závozníkem cihly pro podnik Stavoděl, a chtěl se převléknout do bílé košile, aby mohl jít na druhou šichtu, což bylo hraní po nočních barech.

Původně pracoval jako kameraman na Barrandově u armádního filmu, ale někdo anonymně udal, že má tetičku v Americe, a tak mu nabídli hutě, zemědělství nebo stavebnictví a jeho nadšení pro komunismus ochablo.

Stavoděl to však nepřeháněl s placením za práci a maminka navrhla tohle barové řešení.

„Když už máš tu konzervatoř, mohl bys po nocích vydělat nějaký peníz navíc hraním. Hospod je tu dost.“ Nápad se ujal. Jenomže ten den byla zrovna babička nemocná, a maminka tudíž neměla pro tatínka vyžehlenou košili.

„Tak to sakra vyžehli! Tohle si nemůžu vzít! Vypadá to, jako bych to vytáh krávé z huby!“ řval tatínek.

„Víš dobře, že nemůžu žehlit. Dělá se mi z těch výparů mdlo a máma je nemocná,“ potichu a logicky vysvětlila maminka.

„Že se nestydíš házet všechno na bábu! Dělá ti služku. Jak máš něco udělat, tak je ti špatně! Když je sranda, tak jsi zdravá jako řepa! Zápal švindlu máš a progresivní lenoru! To je celý!“

Křik pokračoval, a když jsem se chystala přejít ze stupnic na etudu číslo 5 Carla Czerneho, začal někdo zvonit u dveří, což bylo zvláštní. Málokdy k nám někdo ve večerních hodinách chodil, natož neohlášeně. Zvonek zněl agresivně a neustával. Vzteky zrudlý otec otevřel dveře tak rázně, až vznikl průvan. Za dveřmi stála sousedka z patra pod námi a svým staroučkým tenoučkým hláskem pravila:

„Dobrý večer, pane Zeman, prosím vás, byl byste tak laskav a řekl Aničce, aby už přestala hrát? Už je sedm hodin a já mám doma lidi na seanci. To piano nám plaší duchy.“

Pozorovala jsem tatínka v odrazu zrcadla v předsíni. Rudá barva z jeho tváře mizela a koutky úst se zdvihly.

„Ale to víte, že ano, paní Schmaiserová, promiňte, nevím, co to do té holky vjelo, většinou takhle dlouho nehraje.“

Paní Schmaiserová se s poděkováním odporoučela, táta zabouchl, až to v chodbě zadunělo, přešel do obývacího, pečlivě a pomalu za sebou zavřel dveře z předsíně a poprvé jsem ho zažila smát se tak, až mu tekly slzy. Mně také. Smáli jsme se hodně dlouho a neinformovaná maminka na nás hleděla s filmovým úžasem. Byla nádherná.

„Už nehraj, ani potichu,“ řekl táta. Dal mamince pusu, vzal si černý rolák a šel hrát. Ve dvě ráno, když přišel z hraní, úmyslně jsem šla na záchod.

„To byla legrace, vid’? Vyprávěl jsem to klukům v kapele a vydrželo nám to celou noc. Co nespíš, je pozdě!“

Táta nevěřil na duchy, na zázraky, na žádné náboženství a o věřících se vyjadřoval s opovržením.

„No podívej, jak tomu flandákovi líbaj nohu! Kašpaři úchylný! Blbnou lidem hlavu! Je to banda vyčůránků, chtěj, aby se lidi báli pekla a nekoukali jim pod prsty, jak kradou a žijou jako čuňata!“ vychrlil ze sebe jednou, když byl nějakým omylem v televizi přenos z jakési církevní akce. „Ne abys někdy těmhle blbostem věřila!“

Věřil jen tomu, na co si mohl sáhnout, a stál oběma nohama pevně na téhle Zemi. Když jsem se ráno vzbudila, byl už zase v práci, čekala na mě připravená snídaně a obří zednická svačina v podobě dvou krajíců chleba se sádlem a škvarečkama. Maminka spala. V hlavě se mi začala líhnout písnička *Až já budu velká*, ale nějak se mi to nechtělo rýmovat. Měla jsem tátu moc ráda. Moje babičky a dědové měli ovšem na náboženství, politiku a mou výchovu zcela jiné názory.

Paní učitelka Zoja bydlela v posledním patře domu na Výtoni. Naši ji objevili v hudební škole, kam mě chtěli zapsat, ale byla jsem příliš malá. Paní Zoja svolila, že mě vezme soukromě. Měla obrovské černé křídlo, které zabralo celý pokoj, pod ním byl perský koberec a v celém bytě strašný smrad z koček. Mně to vůbec nevadilo, neboť

paní učitelka dokázala povídat a vysvětlovat hudbu jako pohádkové příběhy a kočky jsem milovala. Nebylo mi ještě pět, a chodila jsem k ní sama, pěšky to byl kousek. Paní učitelce se to moc nelíbilo a po hodině mě doprovázela ze schodů dolů.

Byla jsem zvyklá v domě lidi pozdravit, a tak jsem to dělala i v jejím domě. Smála se.

„Aničko, ty jsi šikovná a hodná holka! Neměla bys ještě chodit takhle sama. Dávej pozor, ať tě něco nezajede.“

„Tak malá už nejsem, paní učitelko,“ urazila jsem se. Pokaždé když jsem přišla domů, maminka zavelela:

„Svléknout, všechny šaty na ramínko do okna a umýt ruce i obličej. Smrdíš od těch koček jak Herodes! A dej si toho medvěda do lavičky. Válí se tady už od rána.“

„To není medvěd, to je pes, jmenuje se Ludvík. On mě v noci hlídá. Co je Herodes, mamí?“

„Ne co, ale kdo! Smradlavej král.“

„Králové smrděj?“

„Ne všichni, tenhle jo.“

Moc jasné mi to nebylo, ale maminka už otvírala dveře babičce, která k nám přišla s nákupem, aby maminka mohla jít ven, podle dědy trajdat. Když odešla, babička mi udělala kakao, chtěla, abych jí zahrála, co jsem se naučila na piano, žehlila a pak jsme spolu vařily. Vaření mě bavilo, ale babička mi neuměla vysvětlit, proč Herodes smrděl.

Po mých šestých narozeninách už mě paní Zoja směla vzít do hudebky, a tak jsem jezdila tramvají s holčičkou Danou. Bydlela hned vedle v ulici a byla o rok starší. Nejen z nás, ale i z našich maminek se staly kamarádky.

Výsledkem toho bylo, že nás maminky posadily každou středu do električky a odcupitaly do restaurace na sklenku červeného a dortík. Většinou jsme nechaly s Danou po hodině piana jednu nebo i dvě tramvaje ujet, abychom si mohly déle povídat.

„Já bych ve středu nejraději nechodila domů. Máma nechce, abych tak pozdě jedla, protože mám bejt herečka, tak abych nebyla tlustá. A v pondělí je to ještě horší, to mám balet a pak mám hlad jako vlk,“ svěřovala se Dana.

„Já chodím domů ve středu ráda, protože táta už je ve hraní, a tak se s mámou nemůžou hádat a křičet. Ale ty nejsi tlustá! Jestli chceš, budu ti nosit sváču, co mi dělá táta. Nikdy ji celou nedojím, jsou to strašný zouváky.“

„Jak, do hraní? A tu svačinu mi prosimtě přines, je to fakt hrozný, kručí mi v žaludku.“

„No on je taky muzikant, tak dělá i v noci, aby maminka nemusela do práce.“

„Aha, moje mamka taky nepracuje, ale taťka chodí jen na dopolední. On je úředník. Mamka nemusí pracovat, ale na auto to prý nestačí. Vy máte auto?“

„Ano, tatínek ho pořád opravuje a jezdíme jen v létě. To pak má opálené nohy od kolen dolů. Příští středu ti přinesu půlku svačiny.“

„Ančo, jak to, že jsi tak hubená, když se pořád tak cpeš?“

„Asi kvůli schodům. Pořád lítám po schodech, je to jak do nebe a je jich sto čtyřice sedm. To máš, jak když bydlíš ve věži.“

„Ježíš, a proč po nich furt lítáš?“

„No já musím, nemáme výťah a kromě školy mě maminka pořád někam posílá. Nákup, odpadky, k babičce, pro uhlí, pro poštu a tak. Pořád něco.“

„To by mě zabilo, ale je to vlastně dobrý, my bydlíme v prvním patře. Radši bych lítala po schodech než na balet. Ten mě nebaví.“

„Vážně? Já bych radši tancovala. Já stejně tancuju, když nikdo nekouká.“

„Ty jsi trhlá!“ Chechtaly jsme se a bylo nám fajn. Na stanici tramvaje jsme se rozhlížely, ale maminky tam ještě nebyly. Seděly v restauraci a chechtaly se jako my dvě. Musely jsme jim slíbit, že se tatínkům o ničem nezmíníme, neb oba by mleli pantem, že to je vyhazování peněz a plýtvání časem. Měla jsem Danu ráda, měla stejné jméno jako moje sestřenka Danuška, se kterou jsem vyrůstala a která nade mnou držela ochrannou ruku, protože byla o dva roky starší. Byla vlastně moje prasestřenice, protože byla dcerou tety Marie, sestry babičky Boženky. Její maminka ji měla na tehdejší dobu neobvykle pozdě a Dana byla chytrá a silná holka. Naučila mě říkat „r“, a dokonce se kvůli mně i poprala. Byla moje hrdinka.

V pátek večer jsem radostně očekávala hon na žížaly. Děda ho slíbil a bylo po dešti.

„Kdepak žížala, pěkně růžová rousnice, to je pro rybu jako pro tebe trubička se šlehačkou!“

„Fuj!“

Před světlem našich baterek rybí lahůdky zajížděly rychle do měkké hlíny, ale my byli rychlejší. Za chvíli jich byla plná plechovka.

„Neboj, Boženko,“ uklidňoval děda babičku. „Dáme je

do koupelny vedle záchodu, přikreju je a položím na ně dubový prkýnko, aby neutekly.“

Jenomže v noci přišla bouřka, velká voda vyrazila kanalizační šoupata, která byla tehdy umístěna v suterénních bytech, a ráno po celé kuchyni i předsíni plavaly rousnice ve dvaceti centimetrech páchnoucí vody. Babička plakala, děda sbíral rousnice a já běžela domů pro maminku a tátu, aby šli pomáhat s tou spouští. Byt byl prohlášen za neobyvatelný. Celý jsme ho vysušili a natřeli vápnem, ale od té doby na stěnách od podlahy rostla každou chvíli plesnivá houba a kanáři přestali zpívat.

VÝLETY JINAM

Než jsem začala chodit do první třídy, maminka navrhla tatínkovi, abychom na letní prázdniny jezdili na venkov za čerstvým vzduchem, že nám to všem prospěje. Děda už byl v penzi, dali ho tam o něco dřív, asi proto, že ho někomu bylo líto kvůli podlomenému zdraví. Tatínek, přestože tehdy neexistovaly kreditní karty ani půjčky (lidé ještě neobjevili tento chytrý trik, jak vytáhnout z ostatních peníze a zničit poctivost a pracovitost), souhlasil, jako ostatně se vším, co maminka navrhla. Pracoval, šetřil a začal nás posílat na prázdniny, jichž se sám účastnil vždy jen na pár dní.

Děda objevil na mapě vísku Planou, ležící na řece Lužnici, a rodinná rada rozhodla, že se vydáme na průzkum. Jeli jsme vlakem, což mě naprosto nadchlo, děda se culil, babička vypadala nervózně a mamince se dělalo špatně. Babička musela přivolat pana průvodčího, který potom mamince celou cestu nosil mokrý ručník, a velice se sprátelili. Děda koukal jako kakabus a oba jsme věděli, že tohle by se tatínkovi nelíbilo. Když jsme v Plané vystupovali, dloubl děda loktem maminku pod žebra a zasyčel:

„Zaplaťpánbůh, že seš pod čepcem.“